

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatus De Conscientia, De Peccatis, De Legibus, De Fide, Spe,
Et Charitate

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

14 An lex irritans incipiat habere effectum à puncto publicationis?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76540](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76540)

cessante adæquata causa legis, debet cessare lex. Cum ergo adæquata causa sit culpa, & hæc cesset, cessabit irritatio: & ita docet alios referens Suarez lib. 5. de legibus. cap. 22. n. 3. Difficultas autem est, an ignorantia irrationis penaliter excuset ab illa incurrenda. si delictum, cui est annexa, commissum est. Huic difficultati satisficimus, cum de ignorantia peccati constituta per legem loquimur: ubi enim, ut probabile, defendimus non contrahi peccatum.

8 Si autem de lege irritante ob bonum commune loquamur, qualis est illa, quæ testamentis, electionibus, matrimonio contrahendo formam præscribit, ob nullam viam, neque ob ignorantiam, neque ob vigentem aliam causam, impediti irritatio potest, quia effectus irrationis à sola lege causatur, & cum illa de se efficaci sit operati talem effectum, non potest à subito impediti. Constat, quia actus non potest habere valorem, nisi ex voluntate legislatoris: at legislator resistit valori, quando non servat formam ab eo præscriptam. Ergo. Neque obstat legem humanam cum gravi detrimento non obligare; quia lex non obligat ad irrationem, sed illam imponit; & ita tenet eam communi sententia Sanchez pure referens lib. 3. de matrim. disp. 17. num. 10. Gutierrez de matrim. cap. 61. n. 7. Salas disp. 16. sect. 3. Suarez lib. 5. disp. 22. à n. 4. Nauarr. cap. 23. à n. 44. Bonacina disp. 1. quasi. 1. punct. 7. num. 22. Henric. lib. 11. cap. 5. num. 5. Contrarium huius conclusionis videtur tenere Tiraquel, alios referens de legib. connubialib. glossa 6. num. 34. Alderan. Mascard. de generatib. status. interpretand. lib. 9. n. 78. & 82. Farinac. citans plures 2. part. fragment. verb. lib. n. 21. & 22. dicunt enim necessitate compulsos non implete formam præscriptam, non vitare obinde actum, sed firmum esse, ex præscripta, inquam, voluntate legislatoris notentes in eo casu obligare. At hæc doctrina vera esse non potest, nisi cum irritatio fit in peccatum, vel est irritatio fetenda per iudicem, & non ipso facto.

9 Quod si lex non absolute irritet actum, sed in favorem alicuius private persone: tunc certum est irrationem impediti posse ipsa persona renunciant, ex cap. ad Apostolicam, de regul. lib. 6. c. 2. de testib. quia tunc lex non intendit causare irrationem, nisi in quantum alteri commodum fuerit. Quia ratio contractus pupilli sine autoritate tutoris & religiosi sine licentia Prælati, esto irriti sint, si tamen cedant in utilitatem pupilli, & religionis, debent valere; quia in eorum specialem favorem irrita decernuntur, & quod in favorem alicuius introductum est, non debet in eius dispendium retrorqueri ex regul. 61. de regulis iuris, in 6. sic docuit Nauarr. comment. 2. de regularib. num. 32. Salas disp. 16. sect. 3. fine. Suarez lib. 5. cap. 33. num. 7.

PUNCTUM XIII.

An omisio levis formæ substantialis reddat irritum actum.

- 1 Varia sunt Doctorum placita.
2 Dicendum est levis formæ substantialis omissionem reddere actum nullum.
3 Forma ad unquem est specificè servanda.

1 **V**aria sunt placita Doctorum, ut videre est apud Suarez lib. 5. cap. 32. n. 8. Bonacina disp. 1. quasi. 1. punct. 7. n. 2. Molinam de iustit. disp. 81. in fine & Molin. de primog. lib. 2. cap. 6. n. 3. Azor. 1. part. lib. 5. cap. 28. vers. animadvertendum. Greg. Lopez in l. 5. r. 6. p. 6. Salas de leg. cap. 2. sect. 3. vers. de iniquitate. Alij affirmant leuem formæ substantialis omissionem vitare actum, sic Suarez, & alij. Alij negant, uterque Salas, Molina, Bonacina, & alij.

2 Dicendum tamen est videri implicatum statim leuem omissionem formæ substantialis: nam si aliquid formæ substantialis omittitur, vel illud quod omittitur pertinet ad substantialem formam actus, vel non; si non, iam non est pars formæ substantialis, & de illo non est quaestio: si autem pertinet ad substantialem formam, impleat sine illo substantialem formam esse, & consequenter actum, qui ex illa constituitur: ac proinde non est levis, sed gravis omisio, probatur efficaciter ex lib. cum bi. §. si prator, ff. de transactio. ubi transactio censetur nulla, si non de omnibus inquiratur, quæ oratio mandat, hoc est, de causa, de modo, & de personis, quantum de quibusdam quaeritur. Adde vix posse contrarium opinantes assignare, quæ formæ substantialis levis omisio sit: nam in testamentis omisio vnius litteræ, si mutat sensum, non est levis omisio: in testamento, & in contractu matrimonij omisio vnius testis, non reparatur levis omisio: in inquisitione, si non præcedat infamia, & sic de aliis. Quæ ergo signati potest levis omisio: ergo non est concedenda, & sic tradit plures referens Farinac. 2. part. fragment. ubi de lege. pag. 2. to. n. 208. Tuscus verbo forma, conclus. 415. n. 13. & 411. n. 7.

2 Ex hac doctrina fit primò, formam ad unquem, & vt facit, exequi debere, neque ei aliquid addi, aut minui potest. Ferd. de Castro Sum. Mor. Pars I.

quin contrahat actus: sic Cardin. Tuscus præcis. concl. verbo forma, conclus. 415. Tiraquellus de retractu lignag. §. 1. glossa 21. sub n. 11. & de retractu consensionali §. 4. glossa 6. sub n. 31. Farinac. 2. part. fragment. ubi de lege. num. 214. Alderan. Mascard. de generatib. status. interpret. concl. 9. n. 56.

Fit secundò, quando lex, seu statutum aliquid pro forma exigit, illa specificè adimplenda est, & non sufficit per æquipolens, tradit Roland. cons. 30. n. 4. lib. 3. & consil. 72. n. 54. & 199. Alderan. Mascard. supra n. 62. Farinacius n. 209. Tuscus verbo forma, conclus. 415.

PUNCTUM XIV.

An lex irritans incipiat habere effectum à puncto publicationis.

- 1 Proponitur ratio dubitandi.
2 Resolvitur ante tempus publicationis non habere effectum, nisi expressis verbis declaretur.

1 **R**atio dubitandi est; quia huiusmodi effectus à sola lege emanat, afficitque ignorantem. Ergo optime potest à puncto publicationis causari. Et confirmo. Lex prohibens concedit tempus subditis post eius publicationem; quia obligationem illis inducit, quam obligationem subire non possunt, sine eius notitia: at lex quatenus est irritans, nullam subditis inducit obligationem, sed tendit ad annullandum actum, siue sciant, siue ignoranter fiat. Ergo ex eo puncto, in quo lex constituta est, poterit irritare; & ita de legibus canonicis sententia Nauarr. ca. 23. n. 44. & lib. 3. consil. cit. de regularib. consil. 31. n. 5. Menoch. de arbit. lib. 2. cent. 2. casu 185. n. 2. Syluest. verbo lex quasi. 6. d. 10. 3. & alij plures relati à Suarez lib. 5. de legib. cap. 33. n. 5. & à Sanchez lib. 3. de matr. disp. 17. n. 10. Farinac. 1. part. fragment. verbo constitutio. num. 672.

2 Dicendum tamen est nullam legem civilem, aut canonicam irritare actum antequam transeat tempus, in quo possit obligationem inducere, nisi id expressis, & manifestis verbis legislator declararet. Probo, quia ante illud tempus non censetur sufficienter applicata lex, ut in notitiam subditorum deveniat, sed irritare actum, antequam possit in subditorum notitiam devenire, obstat recte gubernationi: quid enim magis contrarium rectæ gubernationi esse potest, quam existimare subditos se valide contrahere, cum tamen invalide contrahant: sequerentur enim ex hoc non levia incommoda, ut de se patet. Ergo. Dixi, nisi id manifestis verbis legislator declararet: nam tunc procedit ratio dubitandi facta, in qua probatur hunc effectum irrationis non pendere à notitia subditorum, sed à lege causari, ac proinde posse ipsam legem, eo ipso, quo est constituta illum efficere: sic Sanchez, & Suarez supra.

PUNCTUM XV.

Quando pœna imposita actui, efficiat invalidum, quando non.

- 1 Pœna imposita actui, qui non obstante prohibitione fieri validus potest, non efficit invalidum.
2 Contrahentes matrimonium clandestinum invalidum, non contrahunt pœnas iure antiquo latis.
3 Prælati excommunicati nulliter, non contrahunt pœnam suspensionis, cap. 1. de sentent. excommunicat. in 6.
4 Pœna imposita actui invalido, invalidum facit.
5 Debet tamen esse invalidus ex illa ratione, qua imponitur pœna.

1 **R**espondeo consideranda esse verba legis: si enim lex puniat actum, qui valide fieri potest, non obstante prohibitione, non incurritur pœna ob actum invalidum. Et ratio est, quia non censetur tunc prohiberi illa lege actus invalidus sed validus. Nomine actus, non venit regulariter intelligendus actus nullus, sed verus, ut probat Tiraquellus de retractu lignagier. §. 1. g. 2. num. 5. & 6. r. l. bones, §. hoc sermone, tota limit. 1. ff. de verbor. signific. deaphin. de privilegiis iuramenti. privileg. 71. sine qua idem est non esse, & esse nullum, lib. data sunt Titij, ff. de testament. iust. & ita tenet alios referens Suarez lib. 5. cap. 34. numer. 13. Sanchez lib. 3. de matrim. disp. 2. num. 2. & 5.

2 Ex quo infero primò contrahentes matrimonium clandestinum invalidum, non incurtere pœnas latis ab antiquo iure contra celebrantes matrimonia clandestina, quia illæ censuræ contra celebrantes matrimonia clandestina valida, non invalida ut constat ex verbis Concilij sess. 24. cap. 2. ubi reddit irrationem, quare irritaverit matrimonia clandestina antiquitus valida, quia ex illis ad alias nuptias transibant, & in perpetuo concubinato vivebant. Supponebat ergo Concilium esse valida matrimonia. Ergo ob invalida matrimonia non imponuntur.

DE CASTRO SUM. MOR. PARS I.